

שח באמצע קריאת המגילה

1. טור אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצב ובעל העיטור ז"ל כתב מסתברא כיון שברכה אחרונה במנהגא תליא מילתא אין לגעור במי ששח בקריאתה דלאו הפסקה היא אלא בקריאה תליא מילתא ואינו נראה דכיון שהוא מברך צריך שלא להפסיקו דמאי נפקא מינה דתלי במנהגא סוף סוף הוא מברך:

2. בית יוסף אורח חיים סימן תרצב

ומ"ש רבינו ואינו נראה דכיון שהוא מברך צריך שלא להפסיק וכו'. אינה טענה דכיון שאינו מחוייב לברך לבסוף נמצא שברכה זו לא שייכא אמגילה אלא הרי הוא כמשבח ומודה על הנס וכמו שכתב הר"ן (יב. ד"ה ברוך) והילכך אינה ענין למגילה לומר שלא יפסיק בקריאתה מיהו היינו בקורא עצמו, אבל השומע מטעם אחר אין לו להפסיק דבעודו מפסיק לא ישמע מה שהקורא קורא ונמצא שלא שמעה כולה ולא יצא:

3. שו"ת הרשב"א חלק א סימן רמד

שאלת שליח צבור שברך על מקרא המגלה וקרא מקצתה. ושמעו קול קטטה בחוץ ויצאו מקצתן ואחר כך חזרו. מהו שיחזור שליח צבור לברך ולחזור מראשה?

תשובה אפילו שהה כדי לגמור את כלה אינו חוזר לראש בין בהלל בין במגלה בין בתקיעת שופר. ואם חזרו וקראו טעות הוא בידם וכל העושה דבר שאינו צריך נקרא הדיוט. וכל שכן אם חזר וברך דהויא לה ברכה לבטלה. ולא עוד אפילו שח אין השיחה מפסקת. כי מן הדין אין שיחה הפסק אלא בשסח בין הברכה להתחלת המעשה כמי שסח בין ברכת הלחם לאכילה זולתי לדברים הצריכין שהן מכלל האכילה כטול כרוך אי נמי גביל לתוריה. וכן בכל ברכה שעל מעשה כבין ברכת תקיעת שופר לתקיעה ובין ברכת תפילין להנחתן. אבל אחר התחלת המעשה או המצוה שברך עליה אינו הפסק ואינו חוזר. זכר לדבר ברכת הלחם לאחר שהתחיל לאכול שיכול להסיח. אלא שברכות שעל המצוה ראוי שלא להסיח עד גמר המצוה כקריאת התורה והמגלה והבדיקה ושמיעת קול שופר וקריאת ההלל וכל כיוצא בזה. והסח גוערין בו כדי שיכוין לבו למצוה. אבל אם סח אינו חוזר. והראיה גם כן פוסק באמצע ההלל משום הכבוד ששואל או משיב האי כדיניה והאי כדיניה ואינו חוזר ומברך.

4. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצב סעיף ב

(ט) אין לשוח בעוד שקורין אותה.

5. משנה ברורה סימן תרצב ס"ק ט

(ט) אין לשוח בעוד שקורין אותה - היינו בין השומע ובין הקורא אסור להם לשוח לכתחלה ואפילו בד"ת ולענין דיעבד יש חילוק דהשומע אם שח בעת הקריאה לא יצא אפילו אם חיסר לשמוע תיבה אחת דהא לא שמעה כולה אבל הקורא יצא ולפעמים אפילו לכתחלה מותר כגון לשאול בין הפרקים מפני הכבוד כמו לענין ק"ש בסימן ס"ו וכ"ז לענין שיחה באמצע הקריאה אבל אם שח בין הברכה לתחלת הקריאה בין השומע ובין הקורא הפסיד הברכה [יב] וכן בין הקריאה לסוף הברכה ג"כ אסור להפסיק:

6. שער הציון סימן תרצב ס"ק יב

(יב) בין השומע ובין הקורא, דכיון דנהגין לברך אחר המגילה, ממילא למגילה שייכא [טור]. ובדיעבד אם שח בינתיים יש לעיין לדעת הטור אם יוכל לברך ברכת הרב, ולבעל העטור דהברכה אין שייכא כל כך למגילה אלא הודאה בפני עצמו כמו שכתב הבית יוסף, בודאי יוכל לברך:

7. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצב סעיף ה

אפילו שהה כדי לגמור את כולה, יצא. הגה: ואפי' סח בנתיים. מיהו גוערין במי שסח בנתיים, כדלקמן סימן תרצ"ב סעיף ב'

8. משנה ברורה סימן תרצ ס"ק יט

(יט) ואפילו סח וכו' - ר"ל דל"ד בשהה בשתיקה אלא אפילו פסקו באמצע המגילה בשיחה ושהו עי"ז נמי א"צ לחזור אלא גומר ממקום שפסק. וכ"ז כששח הקורא אבל השומע ששח ולא שמע עי"ז הקריאה אפילו חיסר רק תיבה אחת דעת כמה פוסקים דלא יצא ולכן צורך גדול להיות לכל אחד חומש כי בעוד שמכין הנערים המן וכיוצא א"א לשמוע כמה תיבות מש"ץ ויוצא מה שקורא ע"פ מחומש ויוצא עכ"פ דיעבד [פמ"ג]:

9. משנה ברורה סימן תרצ ס"ק כ

(כ) מיהו גוערין וכו' - דכיון שבירך עליה אין לו להפסיק בינתיים עד לאחר כל המצוה:

10. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצ סעיף יג

וכן אם היה דורשה, שקורא פסוק במגילה שלימה ודורשו, אם כיון לבו לצאת י"ח, יצא; ולא יפסיק בה בעיניו אחרים, כשדורשה, שאסור להפסיק בה בעיניו אחרים.

11. משנה ברורה סימן תרצ ס"ק מז

(מז) בעיניו אחרים - היינו שלא מעיניו של יום:

12. שער הציון סימן תרצ ס"ק מג

(מג) הרא"ש, ומשמע שם דבעיניו של יום לא חשיב הפסק כלל ואפילו לכתחלה שרי, ואין מזה ראייה לקריאת התורה, דהכא כדי לפרסם ניסא שרי, כן נראה לעניות דעתי:

13. משנה ברורה סימן תרצ ס"ק נט

מהרי"ל לא היה חושש להכות המן והגאון יעב"ץ כתב על אביו הח"צ שהיה מכה ורוקע ברגלו וטופח בסנדלו כשהגיע לזכירת המן והפמ"ג כתב דיצא שכרם בהפסדם שמבלבלין הרבה:

14. שער הציון סימן תרצ ס"ק נו

(נו) ואף שהש"ץ שותק בשעה שמכים, גם זה אינו נכון שאסור לכתחלה להפסיק יותר מכדי נשימה, כנ"ל [שם בפרי מגדים]. והנה לא העתקתי מה שהביא המגן אברהם בשם הלבוש היה אומר ושם רשעים ירקב בעת זכירת המן, דאף אם נימא דזה לא חשיב הפסק משום דהוא מעיניו של יום וכדמוכח סוף סעיף י"ג, על כל פנים יוכל לצמוח מזה קלקול גדול, שלא ישמע אז איזה תיבות מן הש"ץ על ידי זה ולא יצא אז בקריאת המגילה לכן טוב שלא לומר כלל:

15. שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קצב

אבל בני הר"ר דוד נ"י הקשה שמנלן שאף לכתחלה מותר לדרוש בתוך הקריאה הא מלשון המשנה היה כותבה דורשה ומגיהה אם כיון לבו יצא מוכרח שלא בירך לפניו כמפורש בתוס' ברכות דף י"ג על הא דהיה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כיוון לבו יצא בשם הירושלמי דמוכיח מזה דברכות אינן מעכבות והראיה פשוט שהוא שאם בירך אין לך כוונה גדולה מזה וא"כ גם הכא מוכרח לומר מלשון אם כיוון לבו דאיירי בלא בירך לפניו ולכן ניחא מה שיכול לדרוש דבלא ברכה כתבו התוס' בברכות דף י"ד לענין הלל דר"ח דאם אין מברכין אין שייך הפסקה וא"כ גם במגילה במי שלא בירך אין שייך הפסקה לתוס' וכן מפורש בטור... וא"כ מנלן דאף כשמברך כמו שצריכין נמי יהיה מותר לדרוש... ואולי סובר הלבוש שמה שבירושלמי פ' בני העיר ה"ז איתא שר' יונתן הוה אמר כד מטי להאי פסוקא אשר הגלה נבוכדנצר אמר נבוכדנצר שחיק עצמות היה זה בשעת הקריאה... אבל הא ברא"ש פ"א ה"ח מפורש שהוא אחר קריאת המגילה וכמו שאנו נוהגין ובהא דר' יונתן אפשר לפרש שהיה בעת למודו ולא בעת הקריאה. ולכן מספק אולי יותר טוב שלא לומר

פסוקים שהציבור אומר בקול

16. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טז עמוד ב

אמר רב אדא דמן יפו: עשרת בני המן ועשרת - צריך למימרניהו בנשימה אחת. מאי טעמא - כולהו בהדי הדדי נפקו נשמתיהו.

17. ערוך השולחן אורח חיים סימן תרצ סעיף כא

כלומר אף על גב דתלאום זה אחר זה מ"מ ע"פ ההשגחה נפחה רוחם כולם ברגע אחד על דרך יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ד' הללו' ופשוט הוא דזהו דווקא לכתחלה אבל בדיעבד אם הפסיק ביניהם יצא ולכתחלה

18. ערוך השולחן אורח חיים סימן תרצ סעיף כג

וגם חמש מאות איש עד עשרת ועשרת בכלל אומרים הציבור משום דבזה הוה עיקר הישועה

19. דרכי משה הקצר אורח חיים סימן תרצ

וכתבו הגהות מיימוניות פרק ב' (אות א) שנוהגים לומר חמש מאות איש ואת פרשנדתא וגו' (אסתר טו ז - ז) הכל בנשימה אחת. והוא פלא דלא אמרינן בגמרא אלא עשרת בני המן משום דבהדי הדדי נפקו נשמתיהו ואותן הנוהגים כן סבירא להו דאין להנשים בין פסוק לפסוק כי יש מרבתינו סוברים כן ובמהרי"ל (שם) כתב בשם הרוקח (סי' רלז). דיש לומר גם חמש מאות איש עם עשרת בני המן הכל בנשימה אחת דעשרת בני המן היו שרי חמשים על אלו חמש מאות איש וכן כתב אבודרהם (שם):

20. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצ סעיף טו

צריך לומר עשרת בני המן ועשרת, הכל בנשימה אחת, להודיע שכולם נהרגו ונתלו כאחד. הגה: ודוקא לכתחלה, אבל בדיעבד אם הפסיק ביניהם יצא (תוס' ספ"ק דמגילה ואבודרהם ומהרי"ל). ולכתחלה נוהגין לומר בנשימה אחת מתחלת חמש מאות איש ואת פרשנדתא כו' עד עשרת; (מהרי"ל בשם רוקח).

21. משנה ברורה סימן תרצ ס"ק נד

(נד) איש ואת וכו' - במהרי"ל כתב בשם הרוקח משום דעשרת בני המן היו שרי חמשים על חמש מאות איש ומי שיש לו נשימה קצרה ישער שאם יתחיל מן חמש מאות איש לא יוכל לומר כל עשרת בני המן בנשימה אחת טוב יותר שיתחיל מן ואת פרשנדתא וכו' כי זהו דינא דגמרא אבל חמש מאות איש הוא מנהג בעלמא:

22. בן איש חי שנה ראשונה פרשת תצוה - הלכות פורים סעיף ט

ט. צריך להזהר לקרות תיבת "ואת" הנזכרים בעשרה בני המן, מתוך המגילה. כי יש טועים מחמת המהירות של נשימה אחת לקרות כל תיבות של "ואת" הנז' בע"פ. לכך צריך להשים לב על זאת להזהר. וכשאומר "ויקר" ישים ידיו על התפילין וינשק. וכשאומר "את אגרת הפורים" ינענע המגילה בתיבת אגרת:

23. משנה ברורה סימן תרצ ס"ק נב

(נב) הכל בנשימה אחת - ובכל המגילה בין פסוק לפסוק יפסיק רק כדי נשימה מפני שצריך לקרותה כאגרת. כשיאמר בלילה ההוא נדדה יגביה הקול כי שם מתחיל הנס. כשיאמר האיגרת הזאת ינענע המגילה כתב הח"א מה שנוהגין במקצת מקומות שכל הקהל אומרים י' בני המן אינו מנהג אלא הקורא יאמרם לבד והשאר ישמעו כמו כל המגילה:

24. ערוך השולחן אורח חיים סימן תרצ סעיף כא

ולכתחלה לא יפסיק אפילו בין פסוק לפסוק אלא כדי נשימה ובין סימן לסימן ינוח איזה רגעים דצריך לקרותה כאגרת

25. שו"ת הר צבי אורח חיים א סימן נז

וראיתי בספר בית הלוי על התורה (סוף ח"א) שמשיג שם על חכ"א שאמר לענין ברכת כהנים דכהן אחד יכול לומר ברכת כהנים ושאר הכהנים ישמעו ושומע כעונה, והשיג עליו דשומע כעונה שייך רק בדבר שאין צריך בו אלא אמירה אבל ברכת כהנים דצריך קול רם לא שייך שומע כעונה, דאת השמיעה בעצמה יכול להוציא בתורת שומע כעונה אבל לא את הקול רם. וכעין זה שמעתי בשם הגאון בעל צפנת פענח בענין שנהגו הצבור השומעים את המגילה מפי הקורא, שאומרים בעצמם את הפסוקים של עשרת בני המן, וכתב בזה טעם לדבר עפ"י מה שכתב הרמ"א (סימן תרצ סעיף טו) שעשרת בני המן יש לומר בנשימה אחת ומשום כך צריך לומר את עשרת בני המן בפה, ואין יוצאים יד"ח בשמיעה דרק את הקריאה בעצמה אפשר להוציא מדין שומע כעונה אבל לא את הנשימה אחת. ודברי שני גאוניו אלו מתאימים הם עם דבריו של הגאון ר"י עמדין דאין אומרים שומע כעונה לענין שיהא כקורא מתוך הכתב אבל לדברי הטו"א והט"ז שגם לענין שיהא כקורא מתוך הכתב אמרינן שומע כעונה, ה"ה ש"ל שומע כעונה גם לענין קול רם ונשימה אחת.

26. תשובות והנהגות כרך ב סימן שנח

ובפשוטו הטעם שהש"ץ ממחר לומר עשרת בני המן כדי לומר בנשימה אחת, ועלולים לחסר משהו כיון שממהרים כ"כ ואין יוצאין, לכן מנהג קדום שיאמרו כולם בנשימה אחת בע"פ, שברובו בכתב מספיק, ויוצאין בדיעבד במה שקראו בעצמם בנשימה אחת.

27. רמ"א אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצ סעיף יז

הגה: יש שכתבו שנוהגין לומר ד' פסוקים של גאולה בקול רם, דהיינו: איש יהודי וגו', ומרדכי יצא וגו', ליהודים היתה אורה וגו', כי מרדכי היהודי וגו'; וכן נוהגין במדינות אלו (הגהות מיימוני פ"ח וכל בו ואבודרהם); והחזן חוזר וקורא אות

28. משנה ברורה סימן תרצ ס"ק נח

(נח) בקול רם - משום שמחה ומה שחוזר וקורא אותן כדי להשמיע לצבור שמצוה לכתחלה לשמוע כל המגילה מתוך הכתב:

29. מטה משה עמוד העבודה ארבע פרשיות, פורים, מגילה סימן אלף ג

וכתב התניא דאינו לא חובה ולא מנהג, אלא שמחת תינוקות וקולות לפניהן כדי שישמחו. וגם בראותם שנוי בזה שואלים מה זאת, ומתוך כך אתה בא לספר גבורותיו של הקדוש ברוך הוא, למען ישמחו ולמען ילמדו ליראה אותו כל הימים.

30. שו"ת מגדנות אליהו חלק ד סימן קז

(א) הנה בשו"ע מבואר דהמהדרין מן המהדרין מדליקין נרות כמנין הימים אבל אינו מדליק רק הבעה"ב, ולדעת הרמ"א כל אחד ואחד מבני הבית מדליקין עיין שם. ויש לפרש דברי הרמ"א דכ"א מדליק, אף שלכא' כבר יצאו בהדלקת בעה"ב ... והנה בסי' תר"צ (ט"ז) לגבי קריאת המגילה, כתב הרמ"א שנוהגין לומר ד' פסוקים של גאולה בקול רם. וכתב המשנ"ב שמה שחוזר וקורא אותן הש"ץ [אף שיוצאים בדיעבד מיעוט המגילה בע"פ], כדי להשמיע לכתחילה כל המגילה מתוך הכתב עיין שם. ולכאורה בפסוקים שבאמצע המגילה עדיין לא נגמרה המצוה, אבל בסופה כשאומר כי מרדכי היהודי וכו' כבר קיים המצוה ונגמרה, ומה שייך לחזור ולעשות הלכתחילה אחר שכבר קיים המצוה ע"י הקריאה בע"פ, שיוצאים במקצתה בע"פ בדיעבד, הרי שאע"פ שכבר יצא המצוה בצורה של דיעבד שייך לחזור ולעשות עוד הפעם כדי שיהא בצורה של לכתחילה, וא"כ אפ"ל דה"ה בנ"ד לגבי הידור מצוה ועיקר המצוה.